

Komentář Odborného panelu (WOS)

FODR: 5.4 Sociology

Komentář vypracoval: doc. Adéla Souralová, Ph.D.

Datum zpracování: 31. srpna 2023

Shrnutí:

Obor 5.4 Sociology je co do počtu publikujících vědců a vědkyň v mezinárodním srovnání se zeměmi EU spíše menším a vykazuje velmi podprůměrný publikační výkon i produktivitu ve vlivných vědeckých časopisech (a naopak nadprůměrný počet publikací v málo vlivných časopisech, zejména Q4). Obor trpí velkou produkcí v lokálních časopisech řazených do Q4. Vývoj v letech 2017 a 2021 ukazuje absolutní nárůst textů publikovaných v časopisech zařazených do databáze WOS doprovázený navýšením podílu textů v pásmu Q1 a úbytkem textů v Q4. Mezi hlavními výzkumnými organizacemi existují velké rozdíly co do počtu autorů a autorek v oboru působících i co do publikační produktivity: největší organizací je Univerzita Karlova, nicméně při zohlednění velikosti organizace, tedy v produktivitě, jsou hlavními „tahouny“ z hlediska produktivity Sociologický ústav AV ČR, v. v. i. a Masarykova univerzita.

I. Část – Popis situace v oboru

1) Publikační specifika oboru

- i. *Jak podstatné jsou publikační výstupy v tomto oboru? Do jaké míry o situaci základního výzkumu v daném oboru v ČR (ne)vypovídá předložená bibliometrická zpráva na základě publikací WoS? Na základě vlastní zkušenosti případně uveďte, zda se význam či přístup k publikování ve WoS časopisech v ČR liší od praxe v oboru v zemích EU15? V případě výraznějších rozdílů je popište a uveďte pravděpodobné příčiny.*
- ii. *Jak významnou roli v oboru hrají sborníkové publikace (WoS Proceedings)? Na základě vlastní zkušenosti případně uveďte, zda se praxe publikování ve sbornících v daném oboru v ČR liší od zemí EU15. V případě výraznějších rozdílů je popište a uveďte pravděpodobné příčiny.*

Publikování v časopisech WOS tvoří jen jednu část celkového publikačního výkonu oboru Sociology, a to vedle stále oblíbených a pro jistý typ výzkumů důležitých monografií či publikací v databázi Scopus. V oboru je však zcela zřetelný posun k důrazu na publikace ve WOS a akcent na časopisy vyšších pásem, který se však do publikačního profilu vepisuje jen pozvolna. Obecně lze konstatovat, že WoS je zásadní databází pro analýzu výstupů oboru sociologie.

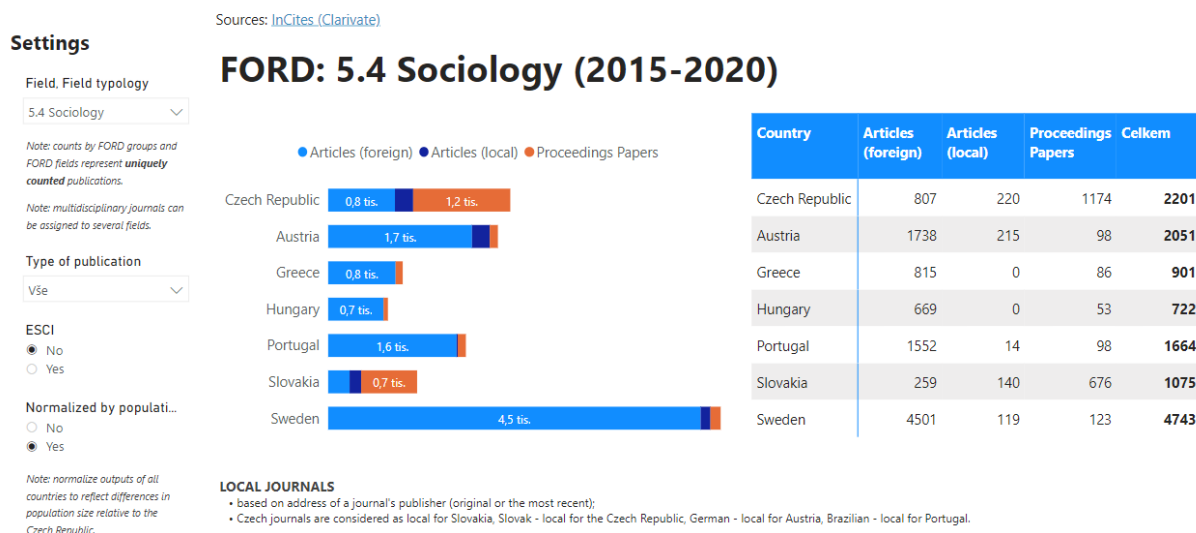
Předložená bibliometrická zpráva (část 1 věnovaná WoS) příliš nevypovídá o základním výzkumu v oboru sociologie a antropologie, a to kvůli problematickému zařazování časopisů do FORDu 5.4. Na tento problém upozorňují již komentáře k bibliometrickým zprávám z minulých let. Bibliometrická zpráva tak pracuje s daty, jež zahrnují velké množství časopisů, které lze jen stěží chápat jako sociologické. Navíc vzhledem k relativně nízkému počtu výstupů zařazených do těchto časopisů zásadním způsobem zkresluje pohled na rozložení výstupů v rámci jednotlivých pásem, zejména pásma D1 a Q1. Konkrétně jde o přetrvávající systematické řazení do FORDu 5.4 těch publikací, které tematicky patří spíše do oboru 5.2 Economics and Business (zejména ekonometrické časopisy, jako Review of economics and statistics, Econometric theory, Econometric reviews, Econometrics journal), 2) fyzické antropologie v rámci FORDu 1.6 Biological sciences (např. Journal of human evolution) či 3) archeologie spadající do FORDu 1.5 Earth and related environmental sciences (13 výstupů v časopise Journal of archaeological science).¹

Na několika místech tohoto komentáře k bibliometrické zprávě za obor 5.4 Sociology konstatujeme, že v mezinárodním srovnání jsou pro českou produkci typické dva rysy: malý počet i podíl publikací v D1 a Q1 a nadprodukce v pásmu Q4. Přístup k publikování se tedy výrazně liší od průměrné praxe v zemích EU15, což může být částečně dáno existencí dvou lokálních časopisů indexovaných ve WOS, případně také grantovými strategiemi, kdy jsou v projektových

¹ Problematické je také zařazení výsledku „Subprime Empire On the In-Betweenness of Finance“. Jedná se sice o text v D1, nicméně domácí autor (Martin Fotta) není autorem textu, ale pouze poskytl komentář k danému výstupu. Podle mého názoru se jedná o špatné zařazení.

žádostech slibovány vyšší počty publikací, na které pak v typicky tříletém časovém okně není dostatek času a autoři či autorky mohou volit publikování v časopisech nižších pásmech, kde se domnívají, že publikace bude snazší.

V letech 2017 – 2021 bylo v ČR v oboru sociologie publikováno celkem 611 článků ve sbornících WOS. Počet textů publikovaných ve sbornících v čase klesá od 217 v roce 2017 (přes 178 v 2018, 105 v 2019 a 108 v 2020) k 1 v roce 2021. Otázkou je, nakolik se jedná o trvalou změnu praxe publikované a nakolik je dramatický pokles v roce 2021 způsoben pandemií Covid-19 a rušením konferencí. I přes tento trend však ve srovnání se zahraniční praxí pozorujeme nadprodukcí ve sbornících, kdy texty v nich publikované tvoří 53 % všech textů ve WoS (např. u Rakouska je to 5 %, naopak u Slovenska 63 %).

Zdroj: <https://m17.rvvi.cz/sa/app-1/>

Poznámka: hodnocené období v této zprávě se neshoduje plně s grafem, proto neodpovídají počty publikací

2) Oborový překryv

- Dochází v daném oboru FORD k významným překryvům s jinými obory FORD, zejména u článků v pásmech D1 (případně Q1)? Jaké jsou příčiny a do kterých oborů tyto výsledky spíše patří? [nutno projít seznam článků Priloha_3_vysledky_X.X_FORD.xlsx]?**
- Existují v rámci FORD oboru WoS kategorie (obory), které mají výrazný podíl na dané FORD kategorii co do produkce publikací v D1/Q1 [Graf 7]? Komentujte a případně vysvětlete.**

Většina článků oboru publikovaných v D1 svým obsahem i zaměřením časopisu do oboru sociologie nepatří (patří do ekonomie). Podobně je to ve skupině časopisů Q1 (patří spíše do přírodních věd a opět ekonomie).

Ve sledovaném období mají jako jediný FORD uveden 5.4 Sociologie pouze 4 texty (z toho jeden je problematický z hlediska autorství – viz výše, časopis *Current Anthropology*) publikované v pásmu D1 (pouze 16 %). 13 výstupů (52 %) v pásmu D1 má jako další FORD uveden 5.2 Economics and business, 4 výstupy mají hlavní FORD 5.8 Media and communication po 1 výstupu jsou dalšími FORDy 1.1 Mathematics, 5.1 Psychology and cognitive sciences, 5.6 Political sciences. V pásmu Q1 má 34 textů uveden jako výhradní FORD 5.4 Sociology (39 %), přičemž dochází k překryvům s následujícími FORDy: 1.1 Mathematics (1), 1.5 Earth and related environmental sciences (13), 1.6 Biological sciences (9), 3.3 Health sciences (4), 5.1 Psychology and cognitive sciences (4), 5.2 Economics and Business (8), 5.5 Law (1), 5.6 Political Science (8), 5.7 Social and economic geography (2), 5.8 Media and Communication (1), 6.2 Languages and Literature (2). Překryv s FORDy 5.2, 1.5 a 1.6 (celkem 43 textů v D1 a Q1, tj. 38 % produkce) je dán spíše chybným zařazením (viz výše) než interdisciplinarnitou či reálným překryvem.

Z hlediska WOS kategorií mají dominantní postavení tři: Sociology, Anthropology a Social Sciences, Mathematical Method. Zatímco třetí zmíněná kategorie má podíl 54 % na produkci v D1, první dvě mají téměř shodný podíl na produkci v Q1 (26 % Sociology, 27 % Anthropology). Další zastoupené kategorie jsou očekávatelné (Social work, Family studies, Women's studies, Ethnic studies, Social Issues, Demography).

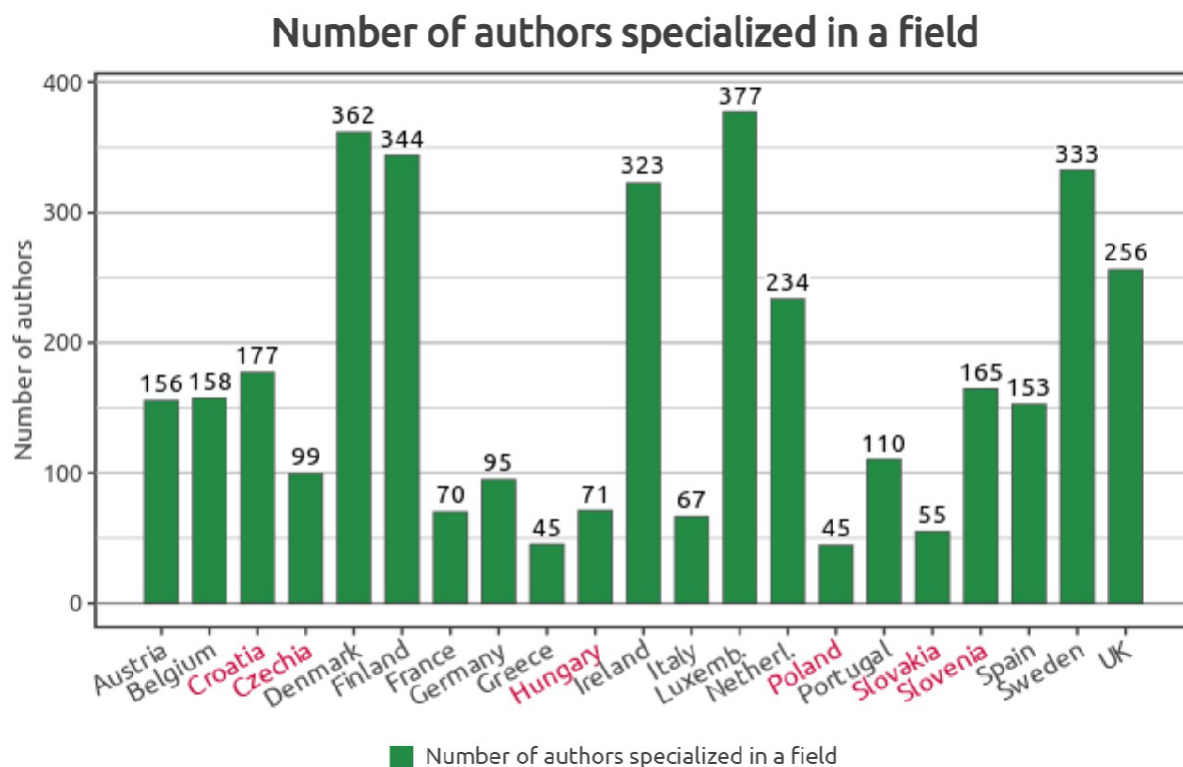
3) Velikost oboru na základě počtu autorů a autorek výsledků

i. Komentujte personální velikost oboru (počet autorů a autorek působících v oboru v ČR) s dalšími obory oborové skupiny [Graf 10 dle RIV].

Ve srovnání s dalšími obory oborové skupiny Social Sciences je obor 5.4 Sociologie na hranici menšího a středního oboru – je třetinový z hlediska počtu autorek a autorů oproti největšímu oboru (Economics and Business) a třikrát větší oproti nejmenšímu oboru (Media and communication). Z 1104 autorů a autorek však ve sledovaném období publikuje ve WOS pouze 30 %, což je menší podíl ve srovnání s ostatními obory (menší nebo stejný podíl mají jen obory Media and Communication, Law a Education).

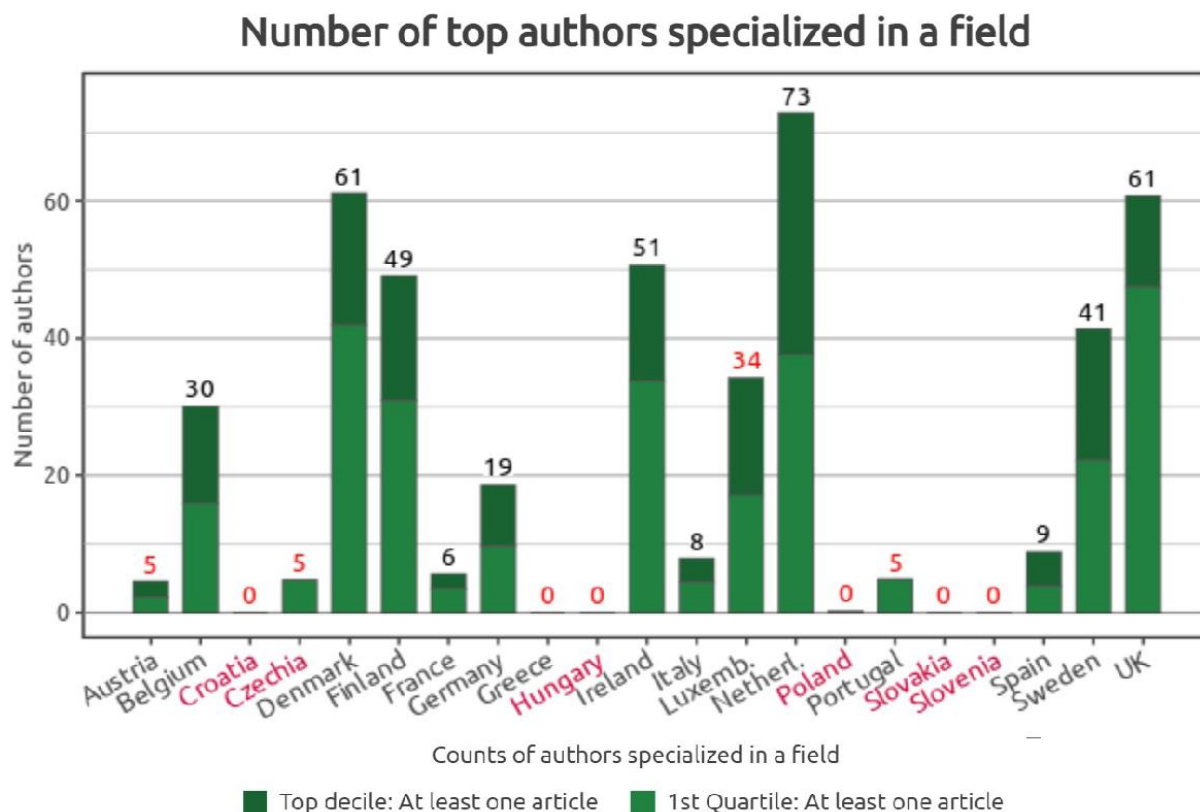
Také v mezinárodním srovnání můžeme vidět, že při zohlednění velikosti populace zemí je obor sociologie v ČR v spíše menší (graf 1). Graf 1 ukazuje počty autorek a autorů s alespoň jednou publikací ve WoS. V mezinárodním srovnání také vidíme, kolik autorů či autorek můžeme považovat za TOP z hlediska publikací v nejprestižnějších časopisech (graf 2). ČR v tomto ohledu zaostává za zeměmi EU15, nicméně pokud ji srovnáme s tzv. postsocialistickými zeměmi, vychází z tohoto srovnání ČR dobře.

Graf 1: Počet autorů a autorek specializovaných v oboru Sociologie při zohlednění populace dané země (v letech 2015-2016)

Zdroj: https://ideaapps.cerge-ei.cz/EU_citations/

Graf 2: Počet top autorů a autorek oboru Sociologie publikujících v D1 nebo Q1 při zohlednění populace dané země (v letech 2015-2016)

Zdroj: https://ideaapps.cerge-ei.cz/EU_citations/

Poznámka: počty zahrnují pouze autory s alespoň jednou WoS publikací

4) Profil publikačního výkonu oboru (WoS)

- i. **Popište profil publikačního výkonu oboru v ČR ve srovnání s průměrem zemí EU15 a světem [Graf 3]. Uved'te možná vysvětlení podstatných rozdílů (např. zda v oboru v Česku a na Slovensku vychází větší počet WoS časopisů, kde čeští autoři a autorky intenzivně publikují) [viz seznam článků Příloha_3_vysledky_X.X_FORD.xlsx].**
- ii. **Popište vývoj v posledních letech a komentujte možné příčiny případných trendů ve změnách profilu [Graf 1c].**

Jak již bylo uvedeno výše, profil publikačního výkonu oboru tak, jak je prezentován v bibliometrické zprávě, je problematický vzhledem k zařazení „nesociologických“ časopisů a výstupů. Svůj komentář zde tedy rozdělím do dvou částí: v první se zaměřím na všechny

výstupy zařazené do FORDu sociologie, ve druhé pak na výstupy, které mají uveden pouze a výhradně FORD sociologie. Následující tabulka zachycuje rozdíly v datech při odlišení FORDů.

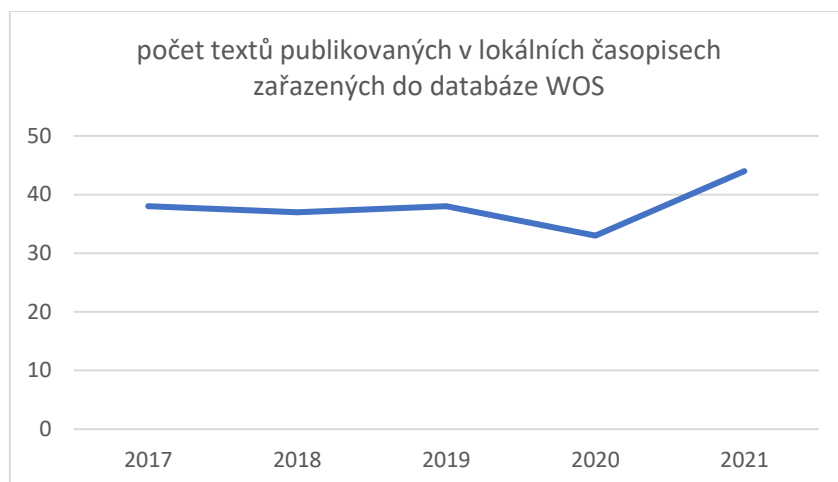
Tabulka 1: Srovnání počtu publikací při zahrnutí a vyjmutí jiných FORDů než 5.4

2017 – 2021	počet publikací						podíl na produkci				
	celkem	D1	Q1	Q2	Q3	Q4	D1	Q1	Q2	Q3	Q4
všechny FORDy	785	25	88	169	187	316	3%	11%	22%	24%	40%
pouze FORD 5.4	406	4	34	53	53	262	1%	8%	13%	13%	65%

Zdroj: Priloha_3_vysledky_5.4 Sociology.xlsx

1. Všechny výstupy FORDu sociologie. Z podkladových materiálů vyplývá, že produkce v databázi WOS kontinuálně roste – v roce 2021 se oproti roku 2017 více než zdvojnásobila (ze 112 výsledků na 234).² Z hlediska kvality publikací měřené kvartily časopisů dochází ke dvěma souvisejícím slibným trendům: 1. navyšování podílů v časopisech Q1, kdy v roce 2021 tvoří produkce v časopisech tohoto pásma pětinu všech publikací, a 2. klesajícímu podílu textů v časopisech Q4 – zatímco v roce 2017 byla v těchto časopisech publikována téměř polovina všech textů, v roce 2021 klesl tento podíl na 37 %. I přesto však v roce 2021 převládají publikace právě v kvartilu Q4 (37 %), následované publikacemi v kvartilu Q3 (27 %). Převaha publikací v Q4 se dá vysvětlit existencí dvou lokálních časopisů spadajících do pásma Q4 – Sociologického časopisu a Sociologie, kde bylo v letech 2017 – 2021 publikováno 190 textů, což je téměř čtvrtina(!) celkové produkce oboru a 72 % produkce v Q4. Z toho 116 textů bylo publikováno v Sociologickém časopise (44 % všech výsledků v Q4) a 74 v Sociologii (28 % produkce v Q4). Počet textů publikovaných v těchto dvou časopisech navíc v roce 2021 meziročně narostl, jak ukazuje následující graf.

² Tento nárůst byl jen částečně způsoben rozšiřováním databáze WoS o nové časopisy. Zatímco v roce 2017 bylo v databázi WoS indexováno celkem 453 časopisů, v roce 2021 jich bylo 480. Přibyl např. časopis Nationalities papers-the journal of nationalism and ethnicity (7 publikací), American journal of cultural sociology (3 publikace ve sledovaném období), Technology and society (2 texty), Social policy and society, Journal of family research, Journal of immigrant & refugee studies (všechny po jedné publikaci).

Dle databáze RIV převládá u publikací v Sociologickém časopise i Sociologii produkce v lokálních jazycích (74 % u Sociologického časopisu, 68 % u Sociologie). V rámci pásma Q4 tak cca 40 % publikací nevzniká v anglickém jazyce, v kontextu všech výstupů ve WoS je pak podíl česky/slovensky psaných textů 17 %.

2. Výstupy pouze z FORDu 5.4 Sociologie. Podíváme-li se na výstupy pouze z FORDu 5.4 Sociology, produktivita v kvalitnějších časopisech oproti datům uvedeným v bodu 1 je nižší (viz tabulka 2): podíl textů publikovaných v Q3 a Q4 na celkové produkci šplhá k 78 % a naopak podíl textů v D1 a Q1 padá na 9 %. Při pohledu na jednotlivé roky sledovaného období vidíme, že z hlediska produkce kvalitních publikací byl nejkritičtější rok 2018, kdy podíl publikací v D1 a Q1 činil pouze 3 % a naopak podíl Q3 a Q4 byl 90 %. V kontextu daného období tedy můžeme pozorovat i v rámci těchto dat pozitivní trend snižování podílu publikací v Q4 (i když stále jen tento podíl 57 %) a zvyšování podílu publikací v D1 a Q1 (dohromady 18 %).

Tabulka 2: Podíl produkce v časopisech jednotlivých pásem v období 2017 – 2021 při zahrnutí výhradně FORDu 5.4

	2017		2018		2019		2020		2021	
	počet	podíl	počet	podíl	počet	podíl	počet	podíl	počet	podíl
D1	0	0%	0	0%	0	0%	1	1%	3	3%
Q1	5	7%	2	3%	7	8%	6	8%	17	15%
Q2	4	6%	4	6%	15	18%	14	18%	16	14%
Q3	12	18%	12	18%	6	7%	10	13%	13	11%
Q4	47	69%	47	72%	56	67%	46	60%	66	57%
celkem	68	100%	65	100%	84	100%	77	100%	115	100%

Vrátíme-li se zpět k publikování v lokálních časopisech, tak při upravených číslech očištěných o jiné FORDy je publikování v Sociologickém časopise a Sociologii ještě výraznějším rysem

produkce oboru: tvoří 72 % publikací v Q4, 47 % všech publikací a publikace v českém a slovenském jazyce dosahují podílu 50 % publikací v Q4 a 32 % (!) všech publikací.

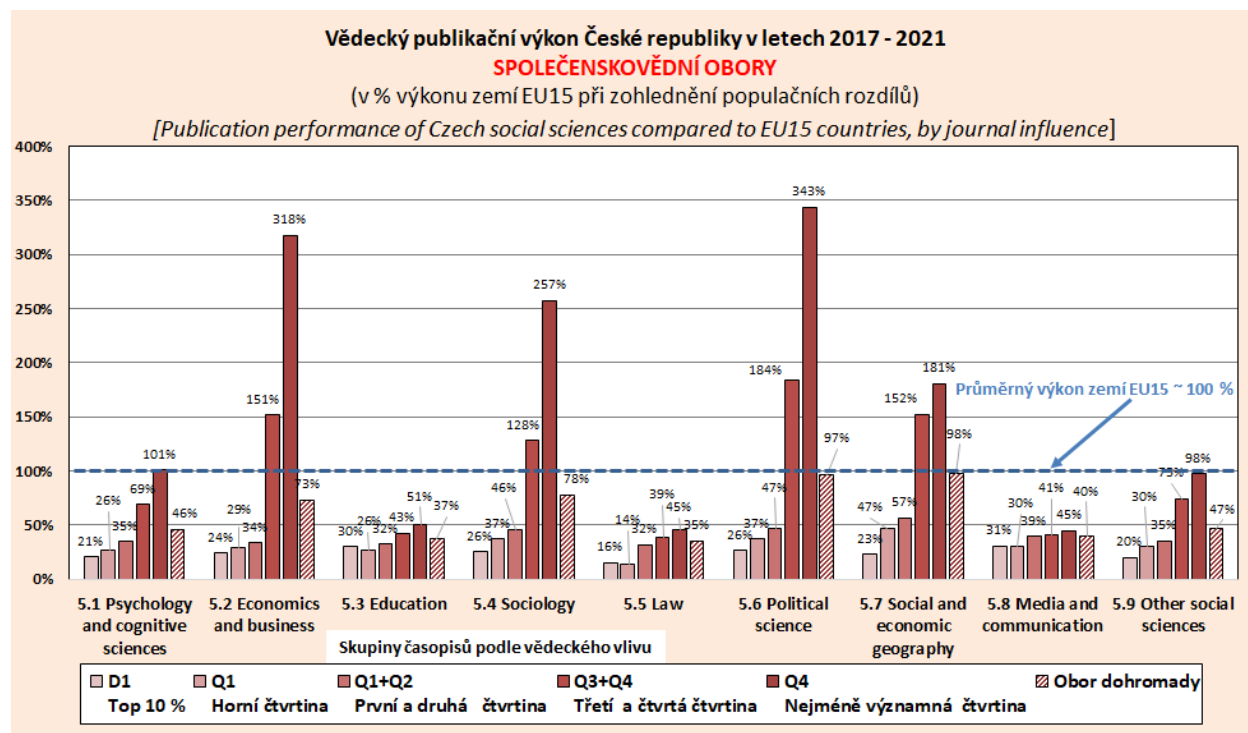
V mezinárodním srovnání (graf 3 bibliometrické zprávy) je zřetelné zaostávání české publikační produkce za zeměmi EU15, a to především v 1) nízké produkci v pásmech D1 a Q1 (v EU15 tvoří tyto publikace 30 %, v ČR pouze 14 %) a 2) nadprodukcí v časopisech pásma Q4 (EU15 12 %, ČR 40 %), a to v situaci, kdy jsou započítány také publikace z jiných FORDů (viz výše; poskytnutá data nám zároveň nedovolují rozklíčovat, zda do kategorie EU15 a „svět“ nespadají také publikace nesociologické). Jak již bylo uvedeno výše, vysoká nadprodukce v pásmu Q4 je dána existencí lokálních časopisů indexovaných ve WOS.

5) Publikační výkon oboru (WoS)

- i. Srovnajte velikost publikačního výkonu oboru (počet článků WoS) ČR vůči průměru zemí EU15 (při zohlednění populačních velikostí). Popište možné příčiny výraznějších rozdílů [Graf 4]. Pozornost věnujte zejména pásmům D1 a Q1.*
- ii. Popište vývoj publikačního výkonu oboru v posledních letech a možné příčiny trendů [Graf 1b]. Pozornost věnujte zejména pásmům D1 a Q1. Do jaké míry mohlo změny v čase ovlivnit zařazování či vyřazování časopisů z databáze WoS [viz seznam časopisů v oboru Priloha_2_casopisy_X.X_FORD.xlsx]?*

Také Graf 4 bibliometrické zprávy a Graf 1 níže podporují tvrzení výše o nízké produkci v pásmech D1 a Q1 a nadprodukcí v pásmu Q4. Se svými 2,29 % FTE na FTE EU15 se domácí autoři a autorky podílejí pouze na 1,94 % publikací oboru v EU15. Co do kvantity se tedy jedná o celkem srovnatelné podíly. Při pohledu na kvalitu však opět vidíme nadprodukcí v pásmech Q3 a Q4 a nízkou produkci v pásmech D1 a Q1. Obor stále trpí v mezinárodním srovnání neumístováním do časopisů v horních pásmech.

Graf 1: Vědecký publikační výkon v České republice v letech 2017 - 2021

Vývoj publikačního výkonu poukazuje na růst počtu publikací ve WOS obecně. Meziroční nárůst počtu publikací zařazených ve WoS není způsobem zařazováním nových časopisů do databáze WoS: v roce 2021 přibyl v daném oboru dva časopisy - Journal of Survey statistics and methodology a Comparative migration studies. V žádném z nich však čeští autoři a autorky nepublikovali. Vlivnější faktorem může být spíše meziročně se měnící zařazení do jednotlivých pásem (přesun z Q2 do Q3 apod.). Pomalu se také mění publikační výkon oboru co do kvality. Podíváme-li se na publikace publikované v časopisech zařazených výhradně do FORDu 5.4, vidíme, že podíl publikací v pásmu Q1 stoupl mezi lety 2017 a 2021 ze 7 % na 18 % a u Q4 klesl z 69 % na 57 %.

6) Korespondující, první, druhý a další autoři/autorky v oboru

- i. Má v oboru význam pořadí autorů a institut korespondujícího (reprint) autora? Pokud ano, pokračujte dalšími body i. a ii.*
- ii. Je v oboru adekvátní zastoupení výsledků s významnějším autorstvím z českých VO (první autor, korespondenční autor), zejména v pásmech D1 a Q1? [Grafy 2a,b a seznam článků Priloha_3_vysledky_X.X_FORD.xlsx]*
- iii. Můžete výsledky s významnými autory z českých VO blíže charakterizovat? [viz seznam článků Priloha_3_vysledky_X.X_FORD.xlsx]*

Celkový podíl publikací s domácím korespondenčním autorem za dané období je 83 %, přičemž podíl těchto výstupů úměrně roste s rostoucím kvantilem časopisu od 60 % v D1 (přes 65 % u Q1, 76 % u Q2, 79 % u Q3) po 95 % u Q4. V oboru sociologie není institut korespondenčního autora významný, neplní žádnou systémovou roli a nelze z něj usuzovat významnost role autora při tvorbě výsledku.

7) Velké autorské kolaborace

- i. Jaké je v oboru zastoupení výsledků vytvořených ve velkých autorských kolaboracích [Grafy 2a,b]? Věnujte přednostně pozornost pásmům D1 a Q1.*
- ii. Jaký je podle vašeho názoru autorský přínos domácích institucí k takovým výsledkům v kategoriích D1 a Q1? Komentujte a případně vysvětlete. [viz seznam článků Priloha_3_vysledky_X.X_FORD.xlsx]*

Velké autorské kolaborace jsou v oboru sociologie výjimečné a nejsou zvykem ani v ČR, ani ve světě. Ve sledovaném období identifikujeme 23 výstupů s více než 10 autory (včetně), tedy necelá 3 %. Z toho 18 spadá do fordů 1.5 Earth and related environmental science, 1.6 Biological sciences nebo 3.3 Health sciences. Nejvyšší počet autorů ve sledovaném období vykazuje výstup s 21 autory primárně spadající do fordů 1.5. Výrazným způsobem naopak převládají publikace s jedním až třemi autory: jednoho autora má 34 % výstupů, dva autory 24 % a tři autory 16 %. Podíl výstupů s jedním až třemi autory tak tvoří necelé tři čtvrtiny celkové produkce oboru (74 %) a 65 % v pásmech D1-Q2 (v D1 72 %, v Q1 63 %, v Q2 67 %).

8) Mezinárodní spolupráce a domácí „know-how“

- i. Charakterizujte rozsah mezinárodní spolupráce, specificky se zaměřte na výsledky klasifikované jako D1 a Q1 [Grafy 2a,b].*
- ii. Můžete tyto výsledky nějak blíže charakterizovat? Do jaké míry lze považovat výsledky klasifikované jako D1 a Q1 za domácí „know-how? Je tento podíl podle vašeho názoru v souladu s praxí a výkony v zahraničí? Komentujte a případně vysvětlíte. [viz seznam článků Priloha_3_vysledky_X.X_FORD.xlsx]*

V mezinárodní spolupráci vzniklo ve čtyřletém období 2017 – 2021 celkem 280 výstupů, tedy 36 % celkové produkce. Platí přitom, že se zvyšujícím se kvartilem ubývá podíl výstupů publikovaných v mezinárodní spolupráci – zatímco podíl v D1 tvoří 80 % u Q4 je to pouze 17 % (Q1 62 %, Q2 47 %, Q3 41 %). Z celkem 113 výstupů publikovaných v pásmu D1 a Q1 má českého korespondenčního autora 73, tedy 65 %. Dalších 6 autorů, kteří nejsou korespondenční, je na prvním místě, 7 na místě druhém. Nicméně na základě poskytnutých dat je těžké soudit, zda jsou výše uvedené podíly domácích autorů u výsledků D1 a Q1 v souladu s praxí v zahraničí.

II. Část – Výzkumné organizace v oboru

9) Personální velikost VO

- i. Na základě dat z RIV [Graf 11] okomentujte seznam deseti identifikovaných největších VO v oboru. Součástí komentáře může být i Vaše povědomí o tom, že některá VO pravděpodobně chybí nebo naopak přebývá.*
- ii. Na základě dat z RIV [Graf 11] popište, jaké podíly autorů těchto VO publikují ve WoS a uveďte, zda tyto podíly odpovídají zvyklostem v oboru. Dochází u některých VO k neobvykle nízkému nebo vysokému podílu publikací ve WoS?*
- iii. Pokud jsou údaje dostupné, uveďte na základě oborových kapacit (zdroj: Excel oborové kapacity VO), které z těchto VO se hlásí primárně k (1) aplikovanému výzkumu, (2) základnímu výzkumu, (3) mixu obojího.*

Z hlediska personálních kapacit v oboru sociologie patří dle RIV mezi nejvýznamnější následujících 10 institucí: Univerzita Karlova (podíl autorů a autorek na celkovém počtu autorů a autorek oboru bez ohledu na typ publikace tvoří 33 %), Masarykova univerzita (13 %), Sociologický ústav AV ČR, v. v. i. (13 %), Univerzita Palackého v Olomouci (8 %), Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i. (6 %), Ostravská univerzita (5 %), Etnologický ústav AV ČR, v. v. i. (4 %), Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích (4 %), Mendelova univerzita v Brně (4 %), Západočeská univerzita v Plzni (3 %). Oproti minulému sledovanému období došlo k jedné změně v seznamu 10 nejvýznamnějších institucí: přibyla Ostravská univerzita a vypadla Univerzita Hradec Králové. Již z minulých let přetrvává dominance prvních tří institucí (UK, MU, SOÚ AV ČR), jejichž podíl na celkovém počtu autorek a autorů činí 59 %. Mezi

10 identifikovanými největšími VO nefiguruje Národohospodářský ústav, který se však podílí na produkci 36 % výstupů v D1 a 11 % výstupů v Q1 (viz níže).

Podíl autorů a autorek z výše uvedených institucí publikujících v časopisech databáze WOS variuje mezi 15 % (Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích) a 58 % (Sociologický ústav AV ČR, v. v. i). Na Univerzitě Karlově, která má nejvyšší podíl autorů a autorek na celkovém počtu (viz výše), publikovalo ve sledovaném období alespoň jednu publikaci ve WOS pouze 28 % autorů a autorek. Nižší podíl mají tři instituce: již zmíněná Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích (17 %), Univerzita Palackého v Olomouci (24 %) a Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i (25 %). Na druhém protipólu s nejvyššími podíly jsou pak za Sociologickým ústavem AV ČR, v. v. i (56 %) Masarykova univerzita (47 %), Západočeská univerzita v Plzni (46 %), Mendelova univerzita v Brně (44 %), Etnologický ústav AV ČR, v. v. i (43 %) a Ostravská univerzita (33 %). **Obecně však i nadále ve čtyřletém období 2017 – 2021 pozorujeme nízký podíl autorů a autorek publikujících v časopisech databáze WOS – 35 %, přičemž i v nejproduktivnějších organizacích tento podíl stěží dosahuje poloviny.** V tomto ohledu lze opakovat komentář z minulého sledovaného období, že „Celkově je podíl autorů publikujících na WoS nízký. I když se publikace zahrnuté do WoS nepředstavují jediný relevantní typ publikací oboru sociologie, z hlediska oboru se jedná o zcela zásadní výstup. Skutečnost, že i v nejproduktivnějších institucích z hlediska WoS publikací (graf 11) téměř polovina autorů nepublikovala za 4 roky jediný výstup ve WoS naznačuje, že česká publikační praxe zásadně zaostává za mezinárodní praxí“ (Hamplová, 2022, s. 12³, viz také Petr et al 2021⁴).

Dle dostupných dat v institucích s největším podílem autorů a autorek oboru převládá zaměření na základní výzkum, který deklarují Masarykova univerzita, Univerzita Palackého v Olomouci, Ostravská univerzita, Mendelova univerzita v Brně a Západočeská univerzita v Plzni. Vyvážený základní i aplikovaný výzkum pak mají Univerzita Karlova a Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.

³ Hamplová, Hana. 2022. Komentář Odborného panelu (WOS) Sociology 5.4.

⁴ Petr et al (2021), <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0249879>.

10) Nejvýznamnější VO z hlediska produkce nejlepších výsledků

- i. Popište, které z top 10 VO jsou podle tabulek 5a a 5b v daném oboru nejvýznamnější z hlediska produkce v D1 a Q1. Tabulky 5a a 5b v první části bibliometrické zprávy vycházejí z oborové klasifikace výsledků dle zařazení časopisu ve Web of Science.*
- ii. Popište, které z top 10 VO jsou podle grafů 12a a 12b v daném oboru nejvýznamnější z hlediska produkce v D1 a Q1. Grafy 12 ve druhé části zprávy jsou založeny na oborové klasifikaci výsledků, kterou v RIV uvádějí výzkumné organizace.*
- iii. Jsou nějaké významné rozdíly mezi závěry podle předchozích bodů i a ii? Je možné tyto rozdíly vysvětlit? (Rozdíly vznikají například tím, že některé VO přiřazují v RIV publikace oborům, které neodpovídají WoS časopisům, kde publikují.)*

Zde je třeba předeslat, že zde použitá metodika výpočtu počtu publikací (publikační výkon) se liší od metodiky použité v Části I bibliometrické zprávy. Zde použitá metodika do počtu WoS publikací zahrnuje všechny příslušející autorům v oboru dominantně publikujícím (tedy i články v jiných oborech). V důsledku jiné metodologie výpočtu produkce v tabulkách 5a a 5b na jedné straně a grafech 12a a 12b na straně druhé docházíme k odlišným závěrům, a to vzhledem k nízkým počtům výstupů v pásmu D1 a Q1 (25 + 88) a chybnému (selektivnímu) zahrnutí časopisů a tedy i výstupů do bibliometrické analýzy.

Tabulka 3: Srovnání výsledků z tabulek 5a a 5b (data dle WoS) a grafů 12a a 12b (data dle RIV)

	D1		Q1	
	5a (WoS)	12a(RIV)	5b (WoS)	12b (RIV)
Univerzita Karlova	56%	29%	32%	23%
Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i.	36%	x	11%	x
Masarykova univerzita	16%	21%	34%	28%
Ústav teorie informace a automatizace AV ČR, v. v. i.	8%	x	x	x
Metropolitní univerzita Praha, o.p.s.	8%	4%	x	x
Psychologický ústav AV ČR, v. v. i.	4%	x	x	x
Etnologický ústav AV ČR, v. v. i.	4%	7%	x	7%
Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.	4%	29%	6%	23%
Vysoká škola ekonomická v Praze	4%	x	4%	2%
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	4%	4%	x	x
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	x	4%	6%	6%
Biologické centrum AV ČR, v. v. i.		4%	x	1%
Západočeská univerzita v Plzni	x	4%	x	5%
Mendelova univerzita v Brně	x	4%	4%	x
Filozofická ústav AV ČR, v. v. i.	x	x	x	3%
Ostravská univerzita	x	x	x	2%
Moravské zemské muzeum	x	x	4%	x
Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.	x	x	3%	x
Ústav mezinárodních vztahů, v. v. i.	x	x	3%	x

Z tabulek 5a a 5b, které vycházejí z oborové klasifikace výsledků dle zařazení časopisu ve Web of Science plyne, že druhou nejproduktivnější organizací je Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i. Ten dle podkladových materiálů publikoval ve sledovaném období 9 výstupů v pásnu D1 a dva v pásnu Q1. Při bližším pohledu však vidíme, že se jedná o texty ne typicky sociologické – WOS kategorie časopisů, v nichž byly tyto texty publikovány jsou převážně Economics, Mathematical methods, Statistics apod. Jedná se zde o chybné zařazení časopisů do FORDu 5.4. Na opačném pólu pak tabulky 5a a 5b poukazují na nízkou produkci Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i. To je dáno selektivitou zařazených publikací do bibliometrické analýzy (viz výše), kdy podle bibliometrické analýzy FORDu 5.4 vyprodukoval Sociologický ústav v letech 2017 – 2021 celkem 57 výstupů (*Priloha_3_vysledky_5.4_FORD.xlsx*, avšak v databázi RIV je jich zahrnuto 140. Do tabulek 5a a 5b tedy vstupuje výrazně menší počet výsledků než do grafů 12a a 12b, což následně působí diskrepanci ve zobrazených podílech, kdy rozdíl u pásma D1 činí dokonce 25 procentních bodů. Zjednodušeně řečeno, závěry na základě Tabulek 5 výrazně komplikuje to, že v D1 a Q1 obsahují příliš mnoho článků autorů, kteří vůbec sociologové nejsou.

Za relevantnější považujeme grafy 12a a 12b sumarizující data dle RIV. Výčet nejvýznamnějších výzkumných organizací z hlediska produkce nejlepších výsledků v grafech 12a a 12b se mírně liší od výčtu z hlediska velikosti, a to především v pásnu D1 a Q1 (např. mizí Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, Ostravská univerzita a Univerzita Palackého v Olomouci; a naopak se objevuje Biologické centrum AV ČR, v. v. i., Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Metropolitní univerzita, o. p. s). **Stále však v absolutních číslech přetrvává dominance tří největších výzkumných organizací – Univerzity Karlovy, Masarykovy univerzity a Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.: v časopisech D1 tvoří tyto tři organizace 79 % celorepublikové produkce, v pásnu Q1 74 % a v Q2 pak 73 %.**

11) Produktivita VO a srovnání se světem

- i. ***Zhodnoťte produktivitu (maximálně 10) nejvýznamnějších VO z hlediska výstupů v Q1+Q2 časopisech vzhledem k personálním kapacitám VO (zdroj: externí Excel tabulka). Uveďte, které VO v oboru mají vysokou anebo naopak nízkou produktivitu.***
- ii. ***Volitelná otázka: Pokud to je možné, popište na základě Tabulky 6 a Grafu 3, jaký je bibliometrický profil nejdůležitějších VO v oboru ve srovnání s benchmarky (svět, EU15, ČR). Dosahují či nedosahují úrovně EU15, resp. světové úrovně, případně ji převyšují?***

Vezmeme-li v potaz velikost tří největších organizací, můžeme pozorovat jasnou převahu Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i. a Masarykovy univerzity v publikační produktivitě a zaostávání Karlovy univerzity, která – ač dvaapůlkrát větší než SOÚ AV ČR a MU – má z těchto tří organizací nejnižší podíl publikací v Q1+Q2 (graf 12d) a nejvyšší v Q3+Q4 (graf 12f).

Následující tabulka vykresluje publikační produktivitu tří největších VO. Z ní je patrná převaha publikační produktivity MU a SOÚ AV ČR, v. v. i. a nízká publikační produktivita UK, která je v obou sledovaných pásmech (Q1-+Q2 a Q4) pod národním průměrem.

Tabulka 4: Publikační produktivita tří největších organizací FORDu 5.4 Sociology

VO	počet autorů a autorek	podíl autorů a autorek na FORD 5.4	podíl na Q1+Q2	podíl na Q4	produktivita v Q1+Q2	produktivita v Q4
UK	415	33	21	31	0,6	0,9
MU	165	13	26	19	2	1,5
SOÚ AV ČR	162	13	22	22	1,7	1,7

Poznámka: produktivita je počítaná jako podíl na člancích c daném kvartilu/ podíl na autorech